

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ
КАФЕДРА ЕКОНОМІКИ ТА МЕНЕДЖМЕНТУ**

Фінанси і фінанси підприємств

(назва навчальної дисципліни)

**ПРОГРАМА
дисципліни спеціалізації**

підготовки бакалаврів

(рівень вищої освіти)

галузь знань 24 Сфера обслуговування

(шифр і назва напрямку)

спеціальності 242 Туризм

(шифр і назва спеціальності)

Навчальна програма з дисципліни «Фінанси і фінанси підприємств» для студентів спеціалізації «Туризм» за спеціальністю 242 Туризм.

VIII с. (денна форма навчання)

Розробник: к.е.н. Стахів І.М.

Навчальна програма затверджена на засіданні кафедри економіки та менеджменту

Протокол від “ 27 ” грудня 2018 року № 7

Завідувач кафедри економіки та менеджменту

_____

(підпис)

(Павленчик Н.Ф.)

(прізвище та ініціали)

Навчальна програма затверджена на засіданні Ради факультету спорту

Протокол від. “ ____ ” _____ 20__ року № ____

Голова _____

(підпис)

(_____)

(прізвище та ініціали)

Програма вивчення навчальної дисципліни «Фінанси і фінанси підприємств» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів спеціальності 242 Туризм.

Предметом вивчення дисципліни «Фінанси і фінанси підприємств» фінансові відносини, що виникають між юридичними особами та державою, кредитно-фінансовими інститутами фізичними особами та іншими суб'єктами господарювання.

Міждисциплінарні зв'язки: дисципліна «Фінанси і фінанси підприємств» є складовою частиною циклу дисциплін фундаментальної підготовки студентів за спеціальністю туризм. Вивчення курсу передбачає наявність систематичних та ґрунтовних знань із суміжних курсів – «Мікроекономіка», «Економічна теорія», «Облік і аудит».

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:

Змістовий модуль 1. Значення фінансів. Розкриття суті бюджету та грошового ринку.

Змістовий модуль 2. Суть та значення фінансів підприємств.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. **Метою** викладання навчальної дисципліни «Фінанси і фінанси підприємств» є формування у майбутніх фахівців туристичної діяльності сучасного економічного мислення та системи знань щодо загальних закономірностей розвитку та функціонування фінансових відносин суспільства.

1.2. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати: суть фінансів, їх роль і функції; функціонування фінансового механізму; класифікацію фінансових проблем, які виникають у державі на сучасному етапі розвитку; можливості застосування основних положень теорії фінансів до обґрунтування напрямків розв'язання проблем, які виникають; принципи побудови та основні ланки фінансово-кредитної системи; діючі положення про здійснення розрахункових операцій в готівковій та безготівковій формах; організацію фінансової роботи на підприємстві; систему платежів у державні та позабюджетні фонди; суть та функції податків, види податків, податкову систему України, порядок нарахування та сплати основних видів податків; технологію проведення фінансових розрахунків та визначення фінансових результатів у господарствах різних форм власності і господарювання, вимоги щодо руху

виробничих фондів підприємства, фінансове планування та прогнозування; аналіз фінансової діяльності господарюючих суб'єктів.

вміти: поєднувати теоретичні знання предмету з виробленням практичних навичок; приймати власні оптимальні рішення з урахуванням об'єктивних і суб'єктивних чинників; оцінювати різноманітні форми фінансування підприємств та організувати ефективне використання фінансових ресурсів.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 90 годин / 3 кредити ECTS.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Змістовний модуль 1. Значення фінансів. Розкриття суті бюджету та грошового ринку.

Тема 1. Сутність, функції та різновиди фінансів.

Поняття фінансів. Історичні етапи становлення та розвитку фінансів. Специфічні сфери фінансів. Функції фінансів. Фінансові відносини підприємницьких структур. Фінансовий механізм управління підприємством. Фінанси некомерційних установ та організацій.

Тема 2. Фінансова система та фінансовий механізм.

Поняття фінансової системи. Форми фінансових відносин. Структура фінансової системи. Фінансова система України. Національний банк України. Фінансова політика: зміст, завдання та основні напрямки. Фінансовий механізм: поняття та склад. Фінансове планування: суть, принципи, методи, завдання.

Тема 3. Податкова система держави.

Сутність, призначення та функції податків. Класифікація податків. Основні види податків та механізм їх обчислення. Поняття податкової системи і вимоги до неї. Податкова політика: поняття та її напрямки.

Тема 4. Бюджет і бюджетна система України.

Бюджетна система і бюджетний устрій. Принципи побудови бюджетного устрою України. Бюджетний процес. Бюджетне планування та прогнозування. Суть та значення дотацій. Міжбюджетні відносини.

Тема 5. Сутність і функції грошей.

Суть та значення грошей у ринковій економіці. Історія виникнення монет та паперових грошей. Види грошей. Функції грошей.

Тема 6. Грошовий ринок та інфляція.

Структура і суть грошового ринку. Об'єкти й суб'єкти. Види відсотків на грошовому ринку. Відсоткова ставка. Дефляція. Кон'юнктура грошового ринку. Модель ринку грошей. Сутність та види інфляції. Причини виникнення інфляції.

Змістовний модуль 2. Суть та значення фінансів підприємств.

Тема 7. Основи фінансів підприємств.

Сутність фінансів підприємств і їх місце у фінансовій системі. Функції фінансів підприємства. Поняття грошових фондів та фінансових ресурсів. Джерела формування фінансових ресурсів підприємства. Основи організації фінансів підприємств. Фінансова діяльність та зміст фінансової роботи. Зміст та завдання управління фінансами підприємств.

Тема 8. Грошові надходження підприємств.

Сутність грошових надходжень. Доходи підприємства. Формування виручки від реалізації продукції, робіт, послуг та грошових надходжень від іншої реалізації. Грошові надходження від фінансово-інвестиційної діяльності.

Тема 9. Формування і розподіл прибутку.

Формування чистого доходу, валового прибутку та чистого прибутку (збитку) як результатів фінансово-господарської діяльності підприємств. Порядок використання прибутку суб'єктами підприємницької діяльності.

Тема 10. Обігові кошти.

Сутність обігових коштів підприємств. Роль обігових коштів в забезпеченні кругообігу коштів. Організація обігових коштів. Склад і структура обігових коштів. Класифікація обігових коштів. Необхідність визначення потреби в обігових коштах підприємства. Нестача та надлишок обігових коштів; причини їх виникнення. Поняття норм і нормативів обігових коштів. Методи нормування. Нормування

обігових коштів для створення виробничих запасів. Розрахунок нормативу обігових коштів економічним методом. Показники використання оборотних активів.

Тема 11. Кредитування підприємств.

Необхідність кредитування. Сутність кредитних відносин. Класифікація кредитів, які надаються підприємствам. Порядок отримання банківського кредиту. Порядок погашення отриманої позики та відсотків за користування нею. Контроль банку за використанням та погашенням кредиту.

Тема 12. Фінансове забезпечення відтворення основних засобів.

Сутність, склад і структура основних засобів. Порядок відтворення основних засобів підприємства. Амортизація основних засобів та методи їх нарахування. Сутність і склад капіталовкладень. Показники стану, руху та ефективності використання основних засобів.

Тема 13. Фінансове планування на підприємствах.

Зміст та завдання фінансового планування. Стратегічне, поточне та оперативне планування як складові елементи системи фінансового планування. Фінансовий план та порядок його складання. Характеристика стадій фінансового планування. Склад і зміст фінансових планів підприємства.

Тема 14. Фінансова санація підприємств.

Поняття фінансової кризи. Фактори виникнення фінансової кризи на підприємстві. Види і фази криз. Економічний зміст фінансової санації та порядок її проведення. Джерела проведення фінансової санації.

Тема 15. Оцінювання фінансового стану підприємств.

Економічна суть фінансового стану підприємства та його місце в управлінні підприємством. Система показників оцінки фінансового стану суб'єкта господарювання. Інформаційне забезпечення оцінки фінансового стану підприємства. Поняття ліквідності та фінансової стійкості. Показники та фактори стабільного фінансового стану підприємства. Комплексна оцінка фінансового стану підприємства.

3. Рекомендована література

Основна:

1. Бюджетна система: Навч. посіб., реком. МОН України. 2-ге вид., перероб. і доп. / І.Л. Шевчук, В.О. Черепанова, Т.О. Ставерська / Харківський держ.ун-т харчування та торгівлі. – Х.: Видавець Іванченко І.С., 2015. – 284 с.
2. Фінансова система: навч. посіб. / Б. А. Карпінський. – К. : Ліра-К, 2015. – 280 с.
3. Фінансовий менеджмент: навч. посібник / за ред. д-ра екон. наук, проф. М. І. Крупки ; [М. І. Крупка, О. М. Ковалюк, В. М. Коваленко та ін.]. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2015. – 440 с.
4. Глуценко А.С. Фінанси: навч. посіб. / А. С. Глуценко. – Львів : Магнолія 2006, 2016. – 439 с.

Допоміжна:

1. Гроші та кредит: підручник / М.І. Крупка, М.С. Мрочко, Б.М. Вишивана та ін.; [За ред. д.е.н., проф. М.І. Крупки]. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2011. – 420 с.
2. Бюджетна система. Навч. посіб. / Н.І. Климаш, К.В. Багацька та ін., за заг. ред. Т.А. Говорушко. – Львів «Магнолія 2006», 2014. – 296 с.
3. Власюк Н.І. Місцеві фінанси: Навч. посібник. / Н.І. Власюк, Т.В. Мединська. – Київ: «Алерта», 2011. – 328 с.
4. Вовчак О.Д. Гроші та кредит: Навч. посібник / О.Д. Вовчак, І.Є. Бучко, З.Р. Костак. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 424 с.
5. Имас Е. В. Проблемы развития экономики физической культуры и спорта в условиях формирующегося рынка / Е. В. Имас, Ю. П. Мичуда // Наука и спорт: современные тенденции. – 2013. – Т. 1, № 1. – С. 48–56.
6. Методологічні засади державного регулювання фінансово-економічного розвитку / Плєскач В. Л., Кулик А. В. // Фінанси України. – 2009. – № 10. – С. 27.
7. Гроші та кредит: Навч. посіб. / за ред. М. І. Крупки. – Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2010. – 408 с.
8. Коваленко, Д.І. Фінанси, гроші та кредит : теорія та практика : навч. посіб. / Д. І. Коваленко, В. В. Венгер. – К. : ЦНЛ, 2013. – 578 с.

Інформаційні ресурси мережі інтернет

1. Бюджетний кодекс України: зі змінами та доповненнями [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2542-14>
2. Податковий кодекс України: зі змінами та доповненнями [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>

Поточний контроль здійснюється під час проведення семінарських занять в усній та письмовій формах.

1. Опитування.
2. Перевірка завдань для самостійної роботи.
3. Перевірка матеріалів самопідготовки.

Підсумковий контроль – залік (VIII семестр – денна форма;).

Залікові вимоги

1. Причини та наслідки державного втручання в економіку і фінанси.
2. Інструменти виконання функцій держави з позицій фінансів.
3. Законодавче регулювання бюджетного процесу.
4. Напрями реформування бюджетного процесу.
5. Місцеві бюджети України. Видатки місцевих бюджетів.
6. Походження грошей. Роль держави у творенні грошей.
7. Сутність грошей. Гроші як гроші і гроші як капітал.
8. Еволюція форм грошей. Причини та значення демонетизації золота.
9. Поняття неповноцінних грошей та характеристика їх різновидів – паперових і кредитних грошей. Роль держави у творенні кредитних грошей.
10. Різновиди сучасних кредитних грошей.
11. Характеристика функцій грошей.
12. Роль грошей у розвитку економіки: кількісний та якісний аспекти.
13. Еволюція ролі грошей в економіці України.
14. Сутність та економічна основа грошового обороту.
15. Модель грошового обороту.
16. Характеристика окремих потоків грошового обороту та їх взаємозв'язку.
17. Поняття, суть та місце фінансів підприємств в фінансовій системі.
18. Функції фінансів підприємств та форми прояву їх сутності.
19. Характеристика та склад грошових надходжень підприємств.
20. Заощадження та інвестиції в механізмі грошового ринку.
21. Сутність, призначення та основні елементи грошової системи.

22. Характеристика основних видів грошових систем та їх еволюція.
23. Створення та розвиток грошової системи України.
24. Державне регулювання грошового обороту як складова економічної політики, його завдання, методи та наслідки.
25. Суть, цілі та інструменти грошово-кредитної політики.
26. Сутність, закономірності розвитку та види інфляції. Способи вимірювання інфляції.
27. Причини інфляції. Монетаристський та кейнсіанський підходи щодо визначення причин інфляції.
28. Економічні та соціальні наслідки інфляції.
29. Особливості інфляції в Україні.
30. Державне регулювання інфляції: основні напрямки та інструменти.
31. Загальні передумови та економічні причини, що визначають необхідність кредиту.
32. Сутність кредиту, його структура, еволюція та зв'язок з іншими економічними категоріями.
33. Стадії та закономірності руху кредиту на мікро- і макрорівні.
34. Характеристика принципів кредитування.
35. Форми, види та функції кредиту.
36. Характеристика банківського кредиту.
37. Розкрити сутність державного кредиту. Особливості його розвитку в Україні.
38. Характеристика міжнародного кредиту. Особливості його розвитку в Україні.
39. Становлення та основні напрями діяльності Національного банку України.
41. Роль кредиту в розвитку економіки.
47. Характеристика функцій центрального банку.
48. Поняття, призначення та класифікація комерційних банків.
49. Виручка від реалізації продукції та фактори, що на неї впливають.
50. Прибуток як результат фінансово-господарської діяльності підприємств.
51. Формування прибутку підприємств.
52. Механізм формування прибутку від реалізації продукції.
53. Сутність і методи обчислення рентабельності.
54. Механізм розподілу прибутку підприємства. Використання чистого прибутку підприємства.